

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till

- 1) landskapslag om Ålands hotell- och restaurangskola,
- 2) landskapslag angående ändring av 1 § landskapslagen om studiesociala förmåner för elever i yrkesutbildningsanstalter och gymnasiet samt
- 3) landskapslag angående ändring av 1 § landskapslagen om finansiering av yrkesutbildningsanstalter.

Allmän motivering

I oktober månad 1982 påbörjades vid landskapsstyrelsen en genomgång av den lagstiftning som styr undervisningsväsendet i landskapet. Genomgången kom att omfatta såväl de landskapslagar och landskapsförordningar som de överenskommelseförordningar som gäller på området. Målsättningen med arbetet har varit att modernisera lagstiftningen med hänsyn till den utveckling som skett inom utbildningssektorn sedan lagarna antogs på 1960- och 1970-talen. Vidare har målsättningen varit att avskaffa onödig detaljstyrning. Den lagstiftning som antagits under senare delen av 1980-talet har uppställt ramarna för skolornas verksamhet och angett de mål som skolorna skall eftersträva att uppnå. Genom lagstiftningsreformerna har skolorna blivit mer självständiga i förhållande till landskapsstyrelsen och i förhållande till rikslagstiftning som i vissa fall tillämpats. Därigenom har det blivit lättare att uppfylla kraven på en fortgående utveckling av undervisningen och undervisningsmetoderna.

De ovan avsedda reformerna har hittills omfattat grundskolan och flertalet skolor på gymnasialstadiet. Undantaget är här lagstiftningen om Ålands hotell- och restaurangskola, Ålands husmodersskola samt landskapslagen om läroanstalter för hemslöjd i landskapet Åland (13/43). Vad avser undervisningen vid husmodersskolan och hemslöjdsundervisningen skall inriktningen och omfattningen klargöras innan lagstiftningsåtgärder vidtas. För hotell- och restaurangskolans del föreslås i förevarande framställning en ny lag som skall ersätta den gällande lagstiftningen; landskapslagen om Ålands hotell-och restaurangskola (93/79) och landskapsförordningen om Ålands hotell-och restaurangskola (37/78).

Landskapsstyrelsen har för avsikt att fortsätta reformarbetet inom utbildningssektorn med den lagstiftning som rör vuxenutbildningen. I första hand berörs den undervisning som sker inom ramen för Ålands folkhögskola, Ålands kursinstitut, Ålands högskola och Ålands sommaruniversitet.

Detaljmotivering

Landskapslagen om Ålands hotell- och restaurangskola

1 §. Utbildningen vid skolan syftar till att ge eleverna sådana kunskaper och färdigheter som krävs för anställning inom hotellbranschen och restaurangbranschen. Inom hotellbranschen utbildar skolan elever för anställning som bl.a. receptionister och konferensvärdar. Inom restaurangbranschen ger skolan utbildning för arbete i både själva restaurangen och i köket. Utbildningen leder här fram till examen som t.ex. restaurangkock, restaurangservitör och restaurangkassör. Sedan höstterminen 1990 ger skolan även så kallad förmansutbildning, vilken leder fram till examen som hovmästare eller köksmästare.

Frågan hur restaurangrörelsen vid hotell- och restaurangskolan skall bedrivas har avgjorts i anslutning till landstingets beslut om antagande av andra tillägg till ordinarie årsstaten för år 1990. Eventuella förändringar i verksamhetens framtida inriktning eller omfattning kommer att beslutas i samma ordning, d.v.s. i anslutning till årsstaten. I lagens 1 §, som anger skolans inriktning, skulle endast anges möjligheten att driva rörelse vid skolan.

Vid skolan kunde även bedrivas särskilt angivna forskningsprojekt. Som exempel på sådana forskningsprojekt kan här nämnas ett projekt gemensamt för skolan och Ålands centralsjukhus avseende viss dietkost eller ett näringsekonomiskt projekt i samarbete med Ålands folkhälsoförbund.

3 §. Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer i huvudsaksak med de bestämmelser om hur direktion skall vara sammansatt som antagits för t.ex. Ålands sjömansskola och Ålands handelsläroverk.

11 §. Liksom för andra skolor på gymnasialstadiet i landskapet skulle det finnas ett reglemente, där bestämmelser om bland annat arbetsårets längd, lärarfortbildning och inträdeskrav för elever samlas. Hotell- och restaurangskolan har tidigare inte haft särskilt reglemente i den betydelsen. Det reglemente som funnits har

uteslutande berört rörelsen vid hotell Arkipelag. Landskapsstyrelsen har för avsikt att fastställa ett reglemente för skolan under våren 1990.

18-22 §§. Vid skolan verkar för närvarande nio ordinarie lärare och elva timlärare. Dessutom arbetar vid skolan ytterligare tio befattningshavare med kansliuppgifter, städning m.m. Bestämmelser rörande skolans anställda finns i allt väsentligt i annan lagstiftning och i tjänstekollektivavtal. I 5 kap. ingår hänvisningar i dessa fall samt vissa grundläggande bestämmelser som rör anställningsförfarandet.

Ö v r i g a l a g f ö r s l a g

I landskapslagen om studiesociala förmåner för elever i yrkesutbildningsanstalter och gymnasiet (33/85) och i landskapslagen om finansiering av yrkesutbildningsanstalter (47/85) föreslås ändringar av teknisk karaktär.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g om Ålands hotell- och restaurangskola

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

I kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Vid Ålands hotell- och restaurangskola ges grundläggande yrkesutbildning för arbete inom hotell- och restaurangnäringen. Dessutom kan vid skolan ordnas vidareutbildning, fortbildning och vuxenutbildning.

Hotell- och restaurangskolan kan driva restaurangrörelse i syfte att ge eleverna den praktik som förutsätts i utbildningen. Skolan kan med landskapsstyrelsens tillstånd driva särskilda forskningsprojekt.

2 §

Ålands hotell- och restaurangskola upprätthålls av landskapet och står under landskapsstyrelsens överinseende.

2 kap. Förvaltning

3 §

För förvaltningen av Ålands hotell- och restaurangskola tillsätter landskapsstyrelsen en direktion för fyra kalenderår i sänder.

Direktionen består av tio medlemmar. Av dessa skall sex utses bland personer som företräder arbetsgivare och arbetstagare inom hotell- och restaurangnäringen. Dessutom skall som medlemmar i direktionen finnas två representanter för de studerande, en för lärarna och en för den övriga personalen. Representanter för de studerande utses för en mandattid om ett år. Bland direktionens medlemmar utser landskapsstyrelsen ordförande och viceordförande. Landskapsstyrelsen utser två ersättare i direktionen för samma mandattid som för direktionens medlemmar.

Skolans rektor är föredragande och sekreterare i direktionen.

4 §

Direktionen sammankallas av ordföranden eller vid förfall för ordföranden av viceordföranden. Direktionen skall sammankallas för behandling av visst ärende då rektor eller minst tre direktionsmedlemmar det kräver.

5 §

Direktionen är beslutför då ordföranden eller viceordföranden och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. Beslut fattas med enkel röstmajoritet. Faller rösterna lika avgör ordförandens röst, utom vid personval då lotten avgör.

6 §

Direktionen skall

- 1) tillse att undervisningen vid skolan sköts och utvecklas på ett ändamålsenligt sätt,
- 2) upprätthålla och utveckla kontakterna mellan skolan och hotell- och restaurangnäringen,
- 3) anta läroplan för utbildningslinje vid skolan,
- 4) anta arbetsordning, läsordning och timfördelningsplan,
- 5) övervaka att skolans förvaltning och ekonomi sköts lagenligt och ändamålsenligt,
- 6) uppgöra samt tillställa landskapsstyrelsen förslag till inkomst- och utgiftsstat,

- 7) fastställa ordningsstadga för skolan och uppgöra förslag till reglemente,
- 8) årligen uppgöra och tillstålla landskapsstyrelsen berättelse över skolans verksamhet,
- 9) anta studerande till skolan i samarbete med elevantagningsnämnden,
- 10) på framställning av lärarkollegiet avgöra ärende som rör avstängande av studerande från skolan,
- 11) avge av landskapsstyrelsen begärda utlåtanden och göra framställningar som avser att främja skolans verksamhet samt
- 12) handlägga övriga ärenden som ankommer på direktionen.

7 §

Rektor skall

- 1) leda och övervaka skolans verksamhet och skötsel,
- 2) bereda och föredra ärenden vid direktionens och lärarkollegiets sammanträden,
- 3) ansvara för att beslut som fattats vid direktionens eller lärarkollegiets sammanträden verkställs,
- 4) ansvara för skolans ekonomi,
- 5) ansvara för skolans utrustning,
- 6) utse klassföreståndare och föreståndare för utbildningslinje,
- 7) ansvara för att förteckning förs över skolans lärare och övriga personal samt över skolans studerande och deras studieprestationer,
- 8) i samråd med skolans lärare godkänna läroböcker och läromedel som skall användas i skolan,
- 9) uppgöra förslag till läsordning, arbetsordning och timfördelningsplan samt
- 10) handha övriga uppgifter som hänför sig till ledningen och övervakningen av skolan.

Rektor skall vid planeringen av skolans verksamhet beakta de behov av förändringar som utvecklingen inom samhälle och arbetsliv medför för undervisningen. I detta syfte skall rektor sträva efter att upprätthålla och främja skolans kontakter med näringslivet, myndigheter och andra skolor.

Landskapsstyrelsen utser, efter att ha hört lärarkollegiet och direktionen, en av skolans lärare till prorektor för en tid som sammanfaller med direktionens mandatperiod. Prorektor är ställföreträdare för rektor.

8 §

Till lärarkollegiet hör rektor och de lärare som har minst åtta veckotimmars undervisningsskyldighet vid skolan. Övriga lärare har rätt att närvara och yttra sig

vid kollegiets sammanträden.

Lärarkollegiet sammankallas av rektor som är kollegiets ordförande. Kollegiet är beslutfört då rektor eller prorektor samt minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande.

9 §

Lärarkollegiet skall

- 1) planera och främja skolans undervisning,
- 2) uppgöra förslag till ordningsstadga för skolan,
- 3) bedöma de studerandes prestationer,
- 4) yttra sig över förslag till arbetsordning och läsordning,
- 5) avgöra disciplinära ärenden samt vid behov göra framställning till direktio-
nen om avstängande av studerande från skolan,
- 6) avge yttranden i frågor som hänskjutits till kollegiet och göra de framställ-
ningar som kollegiet finner behövliga för att främja undervisningen samt
- 7) behandla övriga ärenden som ankommer på lärarkollegiet.

10 §

Förutom skyldighet att undervisa ankommer det på lärare att utföra uppgifter som hör till skolans verksamhet i enlighet med rektors anvisningar eller vad som föreskrivs i reglementet eller överenskommits i tjänstekollektivavtal.

11 §

För Ålands hotell- och restaurangskola skall finnas ett reglemente som fastställs av landskapsstyrelsen. Reglementet skall innehålla bestämmelser om

- 1) arbetsårets längd och antalet arbetsdagar under arbetsåret,
- 2) lärarnas och de övriga tjänstemännens arbetsuppgifter,
- 3) fortbildning för lärare och övriga tjänstemän,
- 4) intagning av studerande, speciella inträdesfordringar, bedömning, dimission
samt utfärdande av särskilda kursintyg,
- 5) val av lärarmedlem och personalmedlem samt representanter för de
studerande till direktionen samt
- 6) övriga angelägenheter vilka med stöd av denna lag eller särskilda föreskrif-
ter skall ingå i reglementet.

**3 kap.
Undervisning**

12 §

Landskapsstyrelsen beslutar om inrättande av utbildningslinjer och fastställer allmänna grunder för de läroplaner som skall antas för de olika utbildningslinjerna.

13 §

Vidareutbildning, fortbildning och grundläggande yrkesutbildning för vuxna ordnas med landskapsstyrelsens tillstånd. Landskapsstyrelsen fastställer kurs- och läroplaner för utbildningen.

14 §

Vid Ålands hotell- och restaurangskola skall de studerande ges handledning. Dessutom skall vid behov ordnas stödundervisning och specialundervisning.

**4 kap.
Studerande**

15 §

Studerande skall iaktta skolans reglemente, ordningsstadga samt de anvisningar som rektor och lärare meddelar.

Studerande som bryter mot bestämmelsen i 1 mom. och som inte rättar sig trots varning kan av direktionen avstängas för viss tid, dock för högst ett år. Direktionen kan besluta att avstängning skall verkställas omedelbart. Direktionens beslut om avstängande av studerande för längre tid än två månader skall fastställas av landskapsstyrelsen.

Innan disciplinära åtgärder vidtas skall den studerande beredas tillfälle att yttra sig i ärendet.

16 §

De studerande vid Ålands hotell- och restaurangskola bildar en förening. Denna förening skall

- 1) främja samarbetet i skolan och vid behov ordna fria aktiviteter,
- 2) framställa förslag och avge utlåtanden i frågor som rör skolan samt
- 3) behandla övriga ärenden som ankommer på föreningen.

17 §

Studerande kan av särskild orsak beviljas ledighet från skolan. Om ledigheten gäller högst en vecka prövas ärendet av rektor. Gäller ledigheten längre tid prövas ärendet av direktionen.

5 kap.

Personal

18 §

Vid Ålands hotell- och restaurangskola skall finnas en rektor samt erforderligt antal lärare. Vid behov kan timlärare och annan personal anställas.

19 §

Kompetenskrav för tjänst vid Ålands hotell- och restaurangskola samt kompetenskrav för personal i privaträttsligt anställningsförhållande fastställs i skolans reglemente.

Landskapsstyrelsen kan av särskild orsak bevilja undantag från fastställda kompetenskrav.

20 §

Tjänst lediganslås av direktionen att sökas inom en tid av minst 14 och högst 30 dagar. Direktionen avger utlåtande över sökandena vilket tillsammans med ansökningshandlingarna tillställs landskapsstyrelsen. Tjänsteman utnämns av landskapsstyrelsen.

Timlärare och övriga tillfälliga tjänstemän förordnas av landskapsstyrelsen efter det att direktionen hörts.

Direktionen anställer och avskedar personal i privaträttsligt anställningsförhållande.

Vikarie kan i brådskande fall förordnas av rektor för högst en månads tjänstgöring.

21 §

Angående undervisningsskyldighet och avlöning samt övriga ersättningar för lärare och andra tjänstemän gäller vad därom överenskommits i tjänstekollektivavtal.

22 §

Angående lärare och övriga tjänstemän gäller förutom vad i denna lag stadgas vad om landskapets tjänstemän är särskilt föreskrivet.

6 kap.
Särskilda bestämmelser

23 §

I beslut som med stöd av denna lag fattats av direktionen eller landskapsstyrelsen får besvär anföras i enlighet med vad därom i rikslagstiftningen är föreskrivet.

24 §

Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

25 §

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1991.

Åtgärder som ikraftträdandet av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Direktion enligt bestämmelserna i denna lag tillsätts första gången från den 1 januari 1994.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 28 december 1979 om Ålands hotell- och restaurangskola (93/79) samt landskapsförordningen den 8 juni 1978 om Ålands hotell- och restaurangskola (37/78).

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av 1 § landskapslagen om studiesociala förmåner för elever i yrkesutbildningsanstalter och gymnasiet.

I enlighet med landstingets beslut **ändras** 1 § 1 mom. landskapslagen den 5 juli 1985 om studiesociala förmåner för elever i yrkesutbildningsanstalter och gymnasiet (33/85) sådant det lyder i landskapslagen den 28 juni 1990 (47/90) som följer:

1 §

Denna lag tillämpas på elever i gymnasiet, i de av landskapet upprätthållna yrkesutbildningsanstalter som avses i landskapslagen om Ålands lantmannaskola (45/87), landskapslagen om Ålands husmodersskola med 6 månaders husmoderskurs

(23/63), landskapslagen om läroanstalter för hemslöjd i landskapet Åland (13/43), landskapslagen om Ålands yrkesskola (75/89), landskapslagen om Ålands sjömansskola (23/90) landskapslagen om Ålands sjöfartsläroverk (49/77), landskapslagen om Ålands tekniska läroverk (64/88), landskapslagen om Ålands handelsläroverk (45/90) och landskapslagen om Ålands hotell- och restaurangskola (/) samt på elever som deltar i temporärt anordnad grundläggande yrkesutbildning.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1991.

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av 1 § landskapslagen om finansiering av yrkesutbildningsanstalter.

I enlighet med landstingets beslut **ändras** 1 § 1 mom. landskapslagen den 3 december 1985 om finansiering av yrkesutbildningsanstalter (47/85) sådant det lyder i landskapslagen den 28 juni 1990 (46/90) som följer:

1 §

Denna lag tillämpas beträffande fördelningen av kostnaderna för de av landskapet upprätthållna yrkesutbildningsanstalter som avses i landskapslagen om Ålands lantmannaskola (45/87), landskapslagen om Ålands husmodersskola med 6 månaders husmoderskurs (23/63), landskapslagen om läroanstalter för hemslöjd i landskapet Åland (13/43), landskapslagen om Ålands yrkesskola (75/89), landskapslagen om Ålands sjömansskola (23/90), landskapslagen om Ålands sjöfartsläroverk (49/77), landskapslagen om Ålands tekniska läroverk (64/88), landskapslagen om Ålands handelsläroverk (45/90) och landskapslagen om Ålands hotell- och restaurangskola (/).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1991.

Mariehamn den 6 november 1990

L a n t r å d

Sune Eriksson

Lagberedningssekreterare

Michael Patrickson